

Djurgården

En studie om social hållbarhet

Av: Tone Berglund

Handledare: Dennis Zalamans

Södertörns högskola | Institutionen för naturvetenskap, miljö och teknik

Kandidatuppsats 15 hp

Turismprogrammet | Vårterminen 2023

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract

This paper describes socially sustainable tourism development and investigates how it applies to the tourist destination Djurgården. The author wanted to investigate how the definition of social sustainability has developed over time and how attractions located on Djurgården define and work to improve it.

The study is based on a qualitative method and the empirical evidence has been collected through 9 interviews, both physically and through email. The theory introduces the Brundtland report and consists of previous research in social sustainable development and responsible tourism. The method talks about the city of Stockholm and Visit Stockholm's social sustainability work. After that it follows a brief introduction of Djurgården and a more in-depth study of Kungliga Djurgårdens Intressenter, Gröna Lund, Skansen, Vasamuseet, Nordiska museet, Etnografiska and Tekniska museet.

The empirical evidence is analyzed with the already introduced theory/earlier research and the results show that social sustainability as a subject is slowly but surely increasing in popularity. The investigated attractions work with social sustainability through their exhibitions, their employees as well as their visitors.

Sammanfattning

Syftet med arbetet är att beskriva kunskapsläget över social hållbar turismutveckling och undersöka hur det tillämpas på turistdestinationen Djurgården. Studien avser att undersöka hur definitionen av social hållbarhet har utvecklats över tid, hur social hållbar turism definieras på Djurgården samt hur attraktionerna arbetar för att förbättra den sociala hållbarheten inom turism.

Studien genomförs med en kvalitativ metod och empirin har samlats in genom en fysisk intervju och via mejl. Teorin introducerar Brundtlandrapporten och består av tidigare forskning inom social hållbar utveckling samt ansvarsfull turism. Metoden tar sedan vid och berättar om Stockholm stad och Visit Stockholms sociala hållbarhetsarbete. Därefter ges en kort introduktion av området Djurgården för att sedan redovisa för Kungliga Djurgårdens Intressenter, Gröna Lund, Skansen, Vasamuseet, Nordiska museet, Etnografiska och Tekniska museet.

Avslutningsvis analyseras empirin med den redan introducerade teorin samt tidigare forskning och resultatet visar på att social hållbarhet som ämne ökar i popularitet över tid samt att hållbar utveckling inte är ett konstant tillstånd utan en ständig utveckling som hela tiden bör sträva mot förbättring. De undersökta attraktionerna arbetar med social hållbarhet genom deras utställningar, deras medarbetare samt deras besökare.

Innehållsförteckning

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Problemformulering	6
1.3 Syfte & frågeställningar	6
1.4 Avgränsningar	7
1.6 Disposition	7
2. Metod	8
2.1 Forskningsstrategi	8
2.2 Forskningsdesign	8
2.2.1 Primär- och sekundärkällor	8
2.2.2 Intervju	9
2.2.3. Urval	10
2.2.4. Analysmetod	10
2.2.5. Metodkritik	11
2.2.6. Källkritik	11
2.2.7 Studiens kvalitet.....	12
2.3 Forskningsetik.....	12
3. Teori.....	14
3.1 Vår gemensamma värld	14
3.2 Social hållbar turism	15
3.3 Ansvarsfull turism.....	18
4. Empiri	19
4.1 Stockholms stad och deras sociala hållbarhetsarbete.....	19
4.1.1 Visit Stockholm	20
4.2 Djurgården	21
4.2.1 Kungliga Djurgårdens Intressenter	21
4.2.2 Gröna Lund	23
4.2.3 Skansen	23
4.2.4 Vasamuseet	25
4.2.5 Nordiska museet.....	25
4.2.6 Etnografiska museet.....	26
4.2.7 Tekniska museet.....	27
5. Analys	29
5.1 Definitionen av social hållbar turism.....	29
5.2 Social hållbar turism på Djurgården	31
6. Resultat	34
6.1 Slutsatser	34

6.2 Förslag till fortsatt forskning	34
Referenser	35
Bilaga	39

1. Inledning

1.1 Bakgrund

”En hållbar besöksnäring har ansvar för turismens nuvarande och framtida ekonomiska, sociala och miljömässiga påverka genom att utgå från besökarens, företagets, miljöns och lokalsamhällets behov” (Unesco 2021, s.7).

Konsekvenserna av coronapandemin hade i slutet av 2020 blivit ofattbart stora. Landsgränser stängdes och det internationella resandet stagnerade. De fem första månaderna hade den internationella turismen mer än halverats och sektorn förlorat 320 miljarder dollar. Innan pandemin arbetade var tionde människa inom sektorn och inkomsterna försörjde hundratals miljoner människor. Med pandemin riskerade 120 miljoner människor att mista sina jobb. Värst drabbades utvecklingsländer och när intäkterna försvann medförde det en ökning av tjuvjakt och förstörelse av livsmiljöer i och runt skyddade områden. Samtidigt hade nedstängningen av många världsarv berövat samhällen livsnödvändig inkomst (Schyst resande 2022, s.7).

António Guterres, FN:s nionde generalsekreterare, understryker vikten av att bygga upp den globala turismen igen men att det måste ske på ett ”säkert, rättvist och klimatvänligt sätt”. Turismen har för många varit ett medel för integration och grundpelare till att bevara natur- och kulturarv (United Nations, u.å). Pandemins utbrott skapade debatt om huruvida avbrottet för internationellt resande är början på en ny och mer hållbar turism (Schyst resande, 2022). Hållbarhet och turism är komplexa ämnen och att den nya diskussionen förtjänar att diskuteras på ett nyanserat sätt ur flera perspektiv (Vismer, 2021). Unesco berättar hur en hållbar turism och besöksnäring kan bidra till lokal och regional utveckling i form av nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen, utvecklad service och ökade skatteintäkter (Unesco 2021, s.7).

Länge har den teoretiska definitionen av hållbar turism omfattat ekonomiska, miljömässiga och sociala dimensioner. Ekonomi, miljö och sociala faktorer har alla egna forskningsområden men fokuset har ofta legat på miljö (Streimikiene et al. 2020, s.260–264). Hållbarhet har blivit synonymt med att stanna på marken, vilket förenklar ett redan komplext och nyanserat ämne. Vismer skriver att det är inte mer hållbart att ta tåget till Amsterdam och röka på och köpa sex än att ta flyget till valfri Medelhavsö och bo och äta lokalt (Vismer, 2021). Den nya diskussionen som har tagit vid efter pandemin vill inte bara diskutera den miljömässiga dimensionen inom hållbar utveckling utan även lyfta fram den sociala, kulturella och ekonomiska dimensioner (Vismer 2021; Turismnytt 2021; Schystresande 2022; Reformtravel 2021).

1.2 Problemformulering

Turism- och besöksnäringen spelar en stor roll i den omställning som krävs för att skapa ett hållbart samhälle (Tillväxtverket 2021b). Turismen genererar jobbtillfällen och pengaflöde,

vilket är en viktig ekonomisk inkomstkälla för många. Det är därför viktigt att skapa en turistdestination som grundar sig i en hållbar utveckling som gynnar både turisten och lokalbefolkningen (Streimikiene et al. 2020, s.266).

Konceptet hållbar turism blev populärt i början av 1990-talet efter publiceringen av Brundtlandrapporten, även känd som "Vår gemensamma framtid". Hållbar turismutveckling innebär att turismen inte överstiger den miljömässiga, sociokulturella eller ekonomiska bärkraften samtidigt som relaterade kostnader minimeras och fördelarna maximeras. I modern tid ses hållbar utveckling som lösningen till många av de problem som uppstår vid ohållbar turism (Streimikiene et al. 2020, s.260–262). De flesta studierna inom forskningsområdet har länge fokuserat på ekonomi och miljö men förbisett den sociokulturella dimensionen. Det är vanligt förekommande att social hållbarhet diskuteras i samband med miljö och ekonomi men sällan som enskilt ämne, vilket i sig är förstäligt då relationen mellan dimensionerna är komplex och påverkar samt påverkas av varandra. Det är dock viktigt att inkludera alla dimensioner för att skapa en hållbar utveckling (Prihanti Nugraheni, Kuntoro Priyambodo, Adji Kusworo & Sutikno 2019, s.264–265). Social hållbar turism är viktigt och berör relationen mellan lokalbefolkningen och turisterna. Stora ekonomiska skillnader mellan turister och lokalbefolkningen ökar sannolikheten för osämja mellan de två grupperna. Märkbart rika turister löper större risk att utsättas för brott/stöld (Mathew & Nimmi 2021, s. 988).

Forskningen inom hållbar utveckling har spelat en stor roll i att identifiera positiva metoder för att reglera och hantera destinationsutveckling (Streimikiene et al. 2020, s.260–262). Trots det är litteraturen något begränsad när det kommer till social hållbar utveckling. Prihanti Nugraheni et al (2019, s.264) spekulerar att detta kan bero på att social hållbarhet är ett brett koncept som har medfört svårigheter med att förstå och definiera begreppet. Det har lett till ett kunskapsglapp inom hållbar turismutveckling som denna studie önskar undersöka. Med hjälp av vetenskapliga artiklar avser studien att undersöka hur definitionen av social hållbar turism har utvecklats över tid. Att utveckla en hållbar besöksnäring berör många och grundas i en fungerande samverkan mellan offentliga, privata och ideella aktörer (Tillväxtverket 2021a). Genom att turismintressenter deltar på ett ansvarsfullt sätt ökar möjligheten till en balanserad och framgångsrik destination. Många studier väljer att fokusera på myndigheter och turismföretagens beteende när det kommer till hållbar utveckling, speciellt inom diskussionen miljö och ekonomi (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.265).

1.3 Syfte & frågeställningar

Syftet med studien är att beskriva kunskapsläget över social hållbar turismutveckling och undersöka hur det tillämpas på turistdestinationen Djurgården över tid.

- Hur har definitionen av social hållbar turism utvecklats över tid?
- Hur definieras social hållbar turism på Djurgården?
- Hur arbetar attraktioner på Djurgården för att förbättra den sociala hållbarheten inom turism?

1.4 Avgränsningar

Studien fokuserar på social hållbar turismutveckling på området i södra Djurgården. Det är fokus på sex olika attraktioner; Vasamuseet, Gröna Lund, Skansen, Nordiska museet, Etnografiska och Tekniska museet. De sex olika attraktionerna valdes utifrån det årliga besökarantalet. De populära attraktionerna: Gröna Lund, Skansen och Vasamuseet med ett högre besökarantal. De tre mindre populära attraktionerna: Nordiska museet, Etnografiska och tekniska museet med ett lägre besökarantal.

1.6 Disposition

Uppsatsen inleds med en nulägesbeskrivning av turismens position efter pandemin. Därefter presenteras uppsatsens syfte och frågeställningar, vidare efterföljas detta av en redogörelse för den metod som har använts under uppsatsens gång. Sedan presenteras det teoretiska ramverket och tidigare forskning med utgångspunkt i Bruntlandrapporten som inkluderar social hållbarhet och ansvarsfull turism. Under rubriken Empiri redovisas rapporter skrivna av Stockholms stad vars fokusområde är social hållbarhet i Stockholm. Vidare görs en mer ingående presentation av verksamheterna på Djurgårdens sociala hållbarhetsarbete, vilket inkluderar Kungliga Djurgårdens Intressenter, Gröna Lund, Skansen, Vasamuseet, Nordiska museet, Etnografiska och Tekniska museet. Avslutningsvis genomförs en jämförande analys som följs av uppsatsens slutsatser och diskussion. Uppsatsen avslutas med förslag till vidare forskning.

2. Metod

2.1 Forskningsstrategi

Datainsamlingsmetoderna skiljer sig åt mellan kvalitativ och kvantitativ forskning. Beroende på vilken typ av data som behövs kan olika strategier vara mer lämpliga. Denna uppsats använder sig av kvalitativ forskningsmetod eftersom studien avsåg att samla in kvalitativa data. Bryman (2018) nämner att några av de viktigaste metoderna i kvalitativ metod är etnografi/deltagande observationer, kvalitativa intervjuer, fokusgrupper och språkbaserade metoder för insamling. Dessa metoder används för analys av kvalitativa data samt insamling och kvalitativ analys av texter och dokument (Bryman 2018, s.455–493).

Denna uppsats avsåg att analysera rapporter, artiklar och årsredovisningar, vilket skiljer sig från kvantitativ analys som främst fokuserar på statistiska data. Intervjuerna ska analyseras utifrån innehållet, medan enkäterna skulle haft öppna svarsalternativ istället för förbestämda svarsalternativ om de hade använts. Uppsatsen har samlat in data via intervjuer, både fysiskt och mejl, samt forskningsartiklar. Utifrån dessa gjordes det kvalitativa intervjuer och språkbaserade metoder för insamling av analys av kvalitativa texter och dokument. Dessa metoder diskuteras närmare i de följande avsnitten.

Sammanfattningsvis anledningen till att en kvalitativ forskningsmetod har använts är för att få en ökad förståelse över ämnet social hållbar turism. Social hållbar turism är ett så pass brett ämne att det skulle gynnas av en kvalitativ forskningsmetod som fokuserar på innehållet. Frågeställningarna gick inte att besvara med färdiga frågor och svarsalternativ utan behövde vara öppna för att få en mer nyanserad inblick i ämnet.

2.2 Forskningsdesign

2.2.1 Primär- och sekundärkällor

Samhällsvetenskaplig forskning består av två olika typer av data, primär- och sekundärdata. Primärdata är data som forskarna själva har samlat in antingen via enkäter, intervjuer, observationer, med mera, medan sekundärdata är tidigare dokumenterade (Alvehus, 2020, s.36). I arbetets början bearbetades och lästes befintliga forskningsartiklar inom hållbar turism i syfte att finna kunskapsluckor. Det märktes att information om social hållbarhet inom turism var bristfällig och vag. Forskningsartiklar agerade som sekundärdata. Det samlades in genom de två sökmotorerna Google Scholar och Söderscholar. Sökorden som användes i var en blandning av; Sustainable tourism, sustainable tourism development, social sustainable och social sustainable tourism.

Primärdatan bestod av nio olika intervjuer, varav åtta genomfördes via mailkontakt och en intervju genomfördes fysiskt. Respondenten som blev intervjuad på plats besvarade 11 frågor som handlade om hållbar turism och turism i Sverige (Se frågor under Bilaga 8.2). Resterande

8 respondenter fick svara på fyra frågor där fokuset var social hållbar turism i deras verksamhet. Se mer under punkt 2.2.2 Intervju för tabell och tydligare information om intervjumetoder.

Avslutningsvis analyserades primär- och sekundärdata utifrån en tematisk analys, som tas upp mera under punkt 2.2.4 Analysmetod. Eftersom en kvalitativ metod låg till grund för denna uppsats låg vikten av att förstå innehållet och få en mer nyanserad förståelse för social hållbar turism.

2.2.2 Intervju

Bryman (2018) skriver att kvalitativ semistrukturerad intervjumetod har som mål att vara flexibel och medverka till att få fram intervjupersonernas världsbild och detta innebär att intervjuguiden inte får tillämpas alltför strikt (Bryman 2018, s.603–630). Det gjordes en semistrukturerad intervju, vilket betyder att frågorna redan var förutbestämda. Fördelen med semistrukturerade intervjuer är möjligheten till att anpassa och förtydliga de frågorna som ställs. Eriksson (2018) skriver att intervjuer ger möjlighet till att tolka situationer, kroppsspråket och annat som inte uppfattas över telefon eller via enkäter (Eriksson 2018, s. 123).

Vid det fysiska intervjutillfället var det viktigt att vara medveten om intervjuareffekten, Halo-effekten och centraltendensen. Intervjuareffekten uppstår alltid i någon form av samspel (exempelvis hänsyn eller empati) mellan intervjuaren och informanten som kan ge utslag i resultaten på ett icke önskvärt sätt. Halo-effekten innebär att man påverkas av annat än det som ska bedömas, till exempel informantens kläder och utseende. Centraltendensen är när intervjuaren eller informanten undviker extremvärden i sina uttalanden. Ett exempel som Eriksson (2018) tar upp är att Sverige är en konsensuskultur, vilket innebär att individer helst vill undvika konflikter. Detta kan leda till centraltendensen som är ett hinder för intervjun, svaren blir för neutrala och undvikande (Eriksson 2018, s. 124).

För att hinna samla in tillräckligt med data under den utsatta tiden genomfördes intervjuerna via mejl, vilket innebär att moment som transkription kunde undvikas. Alla namn som anges i denna uppsats är påhittade för att bevara anonymitet.

Företag	Respondents namn	Intervjume tod	Sekundärkällor/ Fördjupningar
Visit Stockholm	Andersson	Fysisk intervju	Visit Stockholms hemsida
Kungliga Djurgårdens Intressenter	Johansson	Mejlintervju	Kungliga Djurgårdens Intressenters hemsida
Gröna Lund	Karlsson	Mejlintervju	Gröna Lunds hemsida
Skansen	Nilsson	Mejlintervju	Skansens hemsida, Årsredovisning 2022
Vasamuseet	Eriksson	Mejlintervju	Vasamuseets hemsida
Nordiska museet	Larsson	Mejlintervju	Nordiska museet, Årsredovisning 2022
Etnografiska	Persson	Mejlintervju	Etnografiskas hemsida
Tekniska museet	Bengtsson	Mejlintervju	Tekniska museets hemsida

2.2.3. Urval

Studien använder sig av bekvämlighetsurval för att välja ut informanter till studien vilket betyder att urvalet består av sådana personer som för tillfället råkar finnas tillgängliga för forskaren (Bryman 2018, s.243).

Studien undersöker sex olika attraktioner och en destinationsutvecklingsorganisation utifrån fokusområdet social hållbarhet inom turism. Kungliga Djurgårdens Intressenter (KDI) är destinationsutvecklingsorganisation och de samarbetar med cirka 60 olika aktörer som befinner sig på Djurgården, vilka inkluderar attraktioner, hotell och restauranger. KDI är en intresseorganisation vars huvudmål att utveckla och stärka Djurgården som turistmål även innebär att de arbetar för samverkan och utveckling av hållbar turismutveckling på Djurgården. Då studien sökte undersöka social hållbarhet inom turism på Djurgården ansågs det finnas belägg för att inkludera organisationen i undersökningen. Därefter valdes det ut sex olika attraktioner som samarbetar med Kungliga Djurgårdens Intressenter.

Studien valde att fokusera på attraktioner och utelämna hotell och restaurang. Studien valde tre mindre och tre större attraktioner, baserat på det årliga besökarantalet. De populära attraktionerna var Gröna Lund, Skansen och Vasamuseet och de tre mindre populära attraktionerna var Nordiska museet, Etnografiska och tekniska museet.

2.2.4. Analysmetod

Studien använder sig av en tematisk analysmetod, vilket är ett av de vanligaste sätten att analysera kvalitativa data (Bryman 2018, s.702). Tematisk analys innebär att bekanta sig med insamlat material för att sedan kunna koda data. Därefter minskas antalet koder med hjälp av gemensamma nämnare som sedan utvecklas till olika teman (Bryman 2018, s.707). Tema är en kategori som identifieras av författaren utifrån hennes data och denna data hänger framför allt ihop med forskningens fokus och dess forskningsfrågor. Olika teman ger författaren en

teoretisk förståelse av data som potentiellt kan bidra med mer kunskap inom det aktuella området (Bryman 2018, s.703).

Bryman (2018) berättar genom att sätta namn och etiketter på teman och delteman hjälper studien att lyfta fram relevanta data. Utifrån valda teman och relevant data har olika begrepp ställts mot varandra och jämförts med varandra för att på så sätt hitta likheter och olikheter samt samband. Här är det dock viktigt att poängtera att dessa teman i sig inte är intressanta, utan endast den data som de olika temabegreppen representerar. Genom att notera insikterna från föregående steg för att få fram ett narrativ om data. Sist ut i processen är att säkerställa huruvida dessa utvalda teman är relevanta för studien samt att dessa teman är relevanta utifrån framtagna litteratur. Det gäller också att säkerställa att man kan försvara sina teman (Bryman 2018, s.707–708).

2.2.5. *Metodkritik*

Bryman (2018) skriver att vanligt förekommande kritik kopplat till kvalitativ metod grundar sig i svårigheter att återskapa och repetera samma undersökning vid annat tillfälle då metoden oavsett om den är mer eller mindre strukturerad öppnar för bias, tolkning och personliga upplevelser, alltså problem med generalisering samt subjektivitet och bristande transparens (Bryman 2018, s. 483–486).

Nackdelen med valet av insamling av data via mejl är dess låga svarsfrekvens. Mejl skickades till kontaktpersoner på åtta olika museer på Djurgården och endast fyra svarade. Den låga svarsfrekvensen var problematiskt under arbetet med den tematiska analysmetoden (Bryman 2018, s. 121). Graden av generalisering var liten då kontaktpersoner på endast fyra museer svarade på frågorna. Detta medförde att det inte går att generalisera resultatet till andra miljöer utanför Djurgården (Bryman 2018, s.485). Studien kan eventuellt replikeras längre fram i tiden i syfte att bidra med mer samhällsvetenskaplig forskning om social hållbar turismutveckling.

Bryman (2018) menar att bristande transparens kan uppstå då det är svårt att som läsare dra slutsatser i vilka slutsatser studien dragit och hur studien kommit till dessa slutsatser. Frågan “Hur har den vetenskapliga forskningen av social hållbar turism utvecklats över tid?” som studien försökt svara på kan därför eventuellt lida av bristande transparens då det fanns utmaningar i att tyda kvalitativa artiklar som inte var tydliga med hur olika människor eller företag valts ut för intervju eller observation.

2.2.6. *Källkritik*

Eriksson (2018) definierar begreppet en källa som ”en källa är fylld med data som kan ge information” (Eriksson, 2018, s. 139) och att vid källkritik måste tillförlitligheten i källan granskas. Studien använder sig av Erikssons fyra delkriterier som presenteras i boken kritisk tänkande (Eriksson, 2018, s. 139).

- Äkthetsfrågor: Är källan äkta eller falsk? Påhitt eller fakta?

- Partsintressen: Vad vill avsändaren? Är det reklam, propaganda eller desinformation? Är det en myndighet, företag eller en lobbygrupp som är avsändare? Vad är syftet med informationen?
- Tidsfrågor: Är källuppgifterna gamla eller fortfarande giltiga? Är de registrerade omedelbart eller långt efter händelsen?
- Beroendefrågor: Är den en ursprunglig källa eller är informationen upprepad från någon annan?

Studiens två frågeställningar krävde två typer av kritisk granskande. Frågeställningen “Hur har den vetenskapliga forskningen av social hållbar turism utvecklats över tid?” krävde artiklar och underlag som visar på utvecklingen av ämnet inom den vetenskapliga forskningen, vilket inneburit att prioritera ursprungskällor och tidsfrågan för att hitta vetenskapliga artiklar som har publicerats under olika årtionden.

“Hur arbetar företag på Djurgården med social hållbar utveckling?” krävde i stället nyligen publicerade artiklar (inom fem år). Eftersom syftet är att förklara hur “någonting är” har vetenskapliga artiklar som ska hjälpa till med att förstå den sociala verkligheten prioriterats.

2.2.7 Studiens kvalitet

För att fastställa studien kvalitet genomfördes undersökningen i enlighet med angivna riktlinjer vid behandling av personuppgifter skrivna av Södertörns högskola. Studien utgår ifrån tillförlitlighet för att lättare bedöma och värdera den kvalitativa undersökningen. Tillförlitlighet i kvalitativ forskning innebär att undersöka om studien bedrivs i enlighet med relevanta regelverk och om den bild som förmedlas är riktig (Bryman 2018, s.467–470).

Tillförlitlighets delkriterier trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och bekräftbarhet bildar tillsammans den angivna riktlinjen för Södertörn Högskola som de kallar tillförlitlighet. Trovärdighet är huvudsyftet där det gäller att skapa ett resultat som är trovärdigt. För att skapa ett resultat som är trovärdigt kommer denna studie utföras i enlighet med de regler som finns och även rapporterar det sagda resultatet till de personer som är del av den sociala verkligheten (Bryman, 2018, s.467). Överförbarhet poängterar vikten av att skriva ”täta” beskrivningar som ska förse andra personer med en så kallad databas, varav de därefter kan bedöma hur pass överförbar resultaten är till en annan miljö. Med pålitlighet menas att för att studien ska bli så pålitlig som möjligt har det skrivits en fullständig redogörelse för alla faser inom forskningsprocessen, det vill säga forskningsfrågor, val av undersökningspersoner, fältanteckningar, intervjuutskrifter beslut rörande analys av data. Detta är sedan tillgängligt för handledare, examinator och kamrater att kritiskt granska och komma med konstruktiv kritik för att förbättra studien (Bryman 2018, s.468).

Bekräftbarhet innebär att forskarna ska vara medvetna om att det inte går att få någonting fullständigt objektivt. Studien har agerat i god tro och medvetet försökt inte låta personliga

värderingar eller teoretiska inriktningar påverka utförandet och slutsatsen av undersökningen (Bryman 2018, s.470).

2.3 Forskningsetik

Forskningsetik är en viktig del inom forskningsprocessen. Studien har tagits på stort allvar och har haft det i åtanke vid insamling av data. Huvudsyftet med forskningsetik är att behandla frågor som berör hur deltagande individer ska behandlas i undersökningen. Bryman (2018, s.166) menar att en utmaning med forskningsetik är att alla, till exempel läsare, forskare eller informanter, uppfattas etik på olika sätt. Etiskt godtagbart är ett brett begrepp med olika betydelser. Denna uppsats följer de grundläggande etiska frågorna som berör frivillighet, integritet, konfidentialitet och anonymitet för de individer som är direkt inblandade i studien.

Uppsatsen följde informationskravet och informerade berörda personer om undersökningens syfte. Innan intervjutillfället informerades informanterna att deltagandet är helt frivilligt och att de har rätt till, när som helst, att stoppa eller hoppa av intervjun utan att behöva ange skäl för det. Innan intervjutillfället berättades det även vilka moment som ingick i undersökningen. Den text som gavs före, under och efter intervjutillfället tar upp informationskravet.

”Intervjun kommer att följa dataskyddslagen, GDPR. Ditt medverkande är helt frivilligt och du kan avbryta ditt deltagande när som helst genom att säga “jag vill avbryta mitt deltagande” under utfrågningens gång eller efter att den är inspelad genom att kontakta oss via “...”, detta gäller även enskilda frågor genom att säga “jag vill inte svara på detta” eller via den sagda mejlen. De uppgifter som kommer samlas in kommer enbart vara tillgängliga för behöriga och användas i studiens syfte.”

Texten inkluderar även samtyckeskravet vilket innebär att deltagarna i vår undersökning var medvetna om att de själva kunde bestämma över sin medverkan. Deltagarna informerades även om nyttjandekravet vilket medför att alla uppgifter som samlades in endast används för forskningsändamålet. Studien arbetar med konfidentialitetskravet, ibland också kallad informationsskyddskravet, som innebär att alla uppgifter om deltagarna behandlas med största möjliga konfidentialitet. Personuppgifterna förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kunde komma åt data, som delning eller molntjänster. Detta innebär också att alla namn som nämns i studien är pseudonymer. Studierna följde ”Riktlinjer för studenter vid behandling av personuppgifter på Södertörns högskola” vid insamling av empirin och utgick från GDPR, dataskyddslagen.

3. Teori

3.1 Vår gemensamma värld

I slutet av 1983 kontaktades Gro Harlem Brundtland, Norges dåvarande statsminister, av FN:s dåvarande generalsekreterare i hopp om att formulera en global agenda med fokus på miljö och utveckling. Agendan skulle föreslå långsiktiga miljöstrategier och rekommendera hur det kan omsättas i ökat samarbete mellan länder med olika stadier av ekonomisk och social utveckling. Agendan hade även som mål att definiera långsiktiga miljöfrågor och lösningar för att framgångsrikt hantera problem och åtgärda miljön. Det var viktigt att målen tog hänsyn till förhållandet mellan människor, resurser, miljö och utveckling (Brundtland 1987, s.5).

“Sustainable development is development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs” (Brundtland 1987, s.41).

Den ekonomiska och sociala utvecklingen måste definieras utifrån ett land i åtanke, detta kommer resultera i olika tolkningar. Det viktiga är dock att tolkningarna måste grundas från ett och samma grundläggande koncept (Brundtland 1987, s.41). I rapporten skriver Brundtland om hur en hållbar utveckling kan begränsas av samtida teknologi och organisationers miljöresurser men att om det hanteras rätt kan leda till en ny era av ekonomisk utveckling. Brundtland konstaterar att så länge extrem fattigdom existerar kommer det finnas risk för ekologiska katastrofer. För att skapa en hållbar utveckling gäller det att försäkra sig om att länder som befinner sig i olika stadier av ekonomisk och social utveckling får sin beskärda del av resurser som krävs för att upprätthålla denna tillväxt. Rapporten förklarar att hållbar utveckling inte ska ses som ett fast tillstånd av harmoni, utan snarare en förändringsprocess som baseras på användning av resurser, investeringar, teknologiska utvecklingar och institutionella förändringar som görs i åtanke av framtida och samtida behov. Brundtland avslutar stycket med att säga processen kommer varken vara lätt eller okomplicerad utan svåra val kommer behöva göras och i slutändan måste utvecklingen vila på den politiska viljan (Brundtland 1987, s.16–17).

Det var däremot inte alla som ansåg att rapporten var tillräckligt omfattande och den har blivit kritiserad för att sakna konkreta lösningar (Barnaby 1987; England 1993; Langhelle 1999). Rapporten har kritiserats för att inte diskutera hållbar utvecklingspolitik i utvecklingsländer (England 1993, s.149; Langhelle 1999). Dessutom har rapporten anklagats för att ha ett bakomliggande syfte som fokuserar på ekonomisk tillväxt (Langhelle 1999). McChesney (1991) diskuterar även idén att Brundtland ska ses som en politisk rapport i stället för en vetenskaplig rapport (McChesney 1991, s.7). England (1987) kritiserar även Brundtlands idé att fattigdom leder till miljöförstöring. Han argumenterar att det i många fall är utbyggnaden av jordbruk av välbärgade kapitalistiska entreprenörer som försämrar miljön och *inte* fattiga. Detta genom att driva fattiga människor från sin mark och expandera skogsmark. I båda

situationerna ligger roten till miljöförstöring i utbyggnaden av kommersiellt jordbruk och inte bara i fenomenet fattigdom (England 1993, s.151–152).

3.2 Social hållbar turism

Trots att intresset har ökat under senare år förekommer det fortfarande stor kunskapsbrist inom området social hållbarhet (McCabe 2017, s.29–30). Studier som därav fokuserar på social hållbarhet är begränsade och ses för närvarande inte som ett likvärdigt forskningsområde utan snarare som en del av ekonomiska och miljömässiga dimensioner. En förklaring till detta kan vara att begreppet anses vara ett dynamiskt koncept där det inte finns en gemensam definition (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.1). Detta är ingen ny förklaring utan omnämns även i Brundtland rapporten (Brundtland 1987, s.41). I artikeln “Defining Social Sustainability And Socially Conscious Tourist In Sustainable Tourism Development“ berättas det att det är viktigt att ha en tydlig definition inom forskningsartiklar. Sedan Brundtlandrapporten har det kommit många olika definitioner av social hållbarhet som har anpassats beroende på plats, kultur eller situation (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.9).

I rapporten berör Brundtland ekonomi, miljö och sociala dimensioner i strävan mot en hållbar värld, och ofta nämns sociala dimensioner i anknytning till ekonomi eller miljö (Brundtland 1987, s.37). Rapporten diskuterar bland annat hur den ekonomiska utvecklingen kan påskynda den sociala utvecklingen (Brundtland 1987, s.49), hur miljömässiga och ekonomiska problem oftast påverkas av sociala och politiska faktorer samt hur miljöstress och en ojämn stadsutveckling kan minska en social hållbarhet. Fastän Brundtland skriver att hållbar utveckling kräver förändring i alla länder finns det ett återkommande tema, där social hållbarhet ofta relaterar till utvecklingsländer med extrem fattigdom (Brundtland 1987, s.37–38).

Som tidigare nämnts förekommer det ofta i vetenskapliga artiklar att definitionen av social hållbarhet förändras utifrån destination samt att det nämns i andra sammanhang, där social hållbarhet inte är centralpunkten (Barbier 1987; Welford, Ytterhus & Eligh 1999; Brundtland 1987). Relationerna mellan ekonomi, miljö och det sociala är komplexa och det är nödvändigt att diskutera alla dimensioner inom hållbar utveckling för att skapa en översikt. Däremot kan det förekomma hinder om det inte finns en tydlig definition av vardera dimensionen. I artikeln “The concept of sustainable economic development” skriver Barbier (1987) om hållbar utveckling utefter en ekonomisk synpunkt där social hållbarhet används för att föra fram argument till ekonomisk hållbarhet (Barbier 1987, s.102–103). Skribenterna grundar definitionen av social hållbarhet i sociala värderingar som därefter ska ses som mål. Dessa mål är att bevara den kulturella mångfalden, skapa institutionell hållbarhet, social rättvisa och ett ökat deltagande (Barbier 1987, s.104). Welford, Ytterhus och Eligh (1999) skriver samtidigt i sin artikel “Tourism and sustainable development: an analysis of policy and guidelines for managing provision and consumption” att det finns sociala fördelar med turism men om det inte hanteras kan leda till dåliga förhållanden. Författarna ger ingen konkret definition av social hållbarhet utan skriver snarare att vid en god social hållbar utveckling breddas människors intresse för världsfrågor och ger en djupare förståelse för annan kultur, varav en dålig social

utveckling kan leda till ökad prostitution, droger, trafficking och brottslighet, som ett resultat av den ständigt växande turistnäringen (Welford, Ytterhus & Eligh 1999, s.168). De har själva märkt av att de sociala och kulturella frågorna prioriteras lågt jämfört med ekonomi eller miljö (Welford, Ytterhus & Eligh 1999, s.170). För att företag ska kunna upprätthålla en god social utveckling inom turism ger författarna exempel på riktlinjer som ska följas; låt lokalbefolkningen ta del av utvecklingsprocessen, hantera kulturkonflikter, uppmuntra till diskussion om framtida turismutveckling och förbereda gästerna inför besöket (Welford, Ytterhus & Eligh 1999, s.174).

Jämfört med de tidigare nämnda artiklarna försöker "Social sustainability: towards some definitions" (2004), skriven av McKenzie, definiera och presentera ramverk för framtida diskussioner kring social hållbar utveckling. Författaren avser att diskutera social hållbarhet som enskilt ämne och inte som en biprodukt av ekonomi eller miljö (McKenzie 2004, s. 1). McKenzie skriver att bristen på en sammanhängande definition av social hållbarhet inte ska ses som något dåligt utan i stället accepteras som en naturlig del av hållbarhetsagendan. En ytterligare möjlighet är att social hållbarhet även kan ses som en process, såväl som ett villkor. Här blir indikatorer åtgärder, som kan genomföras av destinationen/samhället för att öka eller bevara och förbättra hållbarheten över tid (McKenzie 2004, s. 21–22). McKenzie väljer att definiera social hållbarhet som:

"Social Sustainability is: a positive condition within communities, and a process within communities that can achieve that condition" (McKenzie 2004, s. 23).

McKenzie argumenterar även för att fundera noggrant varför en definition behövs, och vilken typ av definitioner som är mest användbara för forskningens syfte. Han väljer att lista ett antal punkter till varför en definition skulle behövas. Första anledningen är till för att förklara exakt vad som diskuteras i inledningen till en bok eller artikel, för att ge ett ramverk för att mäta resultaten inom ett visst forskningssamarbete, för att beskriva en aktuell serie av intressen och förmågor på ett sådant sätt att man noterar de potentiella sambanden mellan dem och för att etablera ett nytt tvärvetenskapligt studieområde, för att bedöma vilka aktuella forskningsintressen som kan passa inom det, och vilka nya förmågor som behöver utvecklas för att driva det (McKenzie 2004, s. 24).

Liknande till McKenzie anser UNWTO att en hållbar turism är en kontinuerlig process som ständigt behöver övervakas. För att säkerställa ett brett deltagande och samförstånd i utveckling skriver UNWTO att en hållbar turismutveckling kräver ett deltagande från alla involverade intressenter. Hållbar turism bör även, enligt UNWTO, upprätthålla en hög nivå av turisttillfredsställelse och kunna säkerställa en meningsfull upplevelse för turisterna, samtidigt som destinationen främjar hållbar turism och ökar deras medvetenhet om hållbarhetsfrågor (UNWTO u.å, s.11). De väljer att definiera social hållbar utveckling som (UNWTO u.å, s.11):

"Respect the socio-cultural authenticity of host communities, conserve their built and living cultural heritage and traditional values, and contribute to inter-cultural"

understanding and tolerance” (UNWTO u.å, s.11).

Social hållbar utveckling inkluderar i detta fall att respektera och förstärka historiska arv, kultur och traditioner. Social hållbar utveckling inkluderar i detta fall att respektera och förstärka historiska arv, kultur och traditioner. Den avser även att upprätthålla och stärka livskvaliteten, samt tillgodose att det finns tillgång till nödvändiga resurser för att undvika social degradering eller exploatering. Social hållbarhet innebär också att engagera boende i planering och beslutsfattande om förvaltning och framtida utveckling av turism i sagt område. Avslutande gäller det även att tillhandahålla en säker och tillfredsställande upplevelse för alla besökare (UNWTO u.å, s.11).

I artikeln “Urban governance and social sustainability” skriven av Chan och Siu nämns inte bara social hållbarhet men också “Social Cohesion”, det vill säga social sammanhållning. Social sammanhållning är ett koncept som populariserats utifrån studier som gjordes i utanförskap. De kände en avsaknad av begrepp för att ta itu med sociala problem såsom fattigdom, arbetslöshet och utanförskap. Författarna skriver att stadsutveckling är ett sätt för samhället att förbättra sina boendeförhållanden och sänka transportkostnader, vilket kan bidra till social integration och interaktion, och främjar social sammanhållning och social hållbarhet (Chan & Siu 2015, s.331). Social sammanhållning är ett av många begrepp som diskuterar de sociala förhållanden kopplat till turism. Det betyder nödvändigtvis inte att social sammanhållning är ekvivalent till social hållbarhet utan att de är en del av varandra.

McCabe (2017) skriver att dagens forskning fokuserar mer på efterfrågan av social turism och att det finns en avsaknad av studier som fokuserar på utbudsperspektivet och på en mer holistisk analys som undersöker sambandet mellan social turism och hållbarhetsfrågor (McCabe 2017, s.32–35). I artikeln “Social tourism and its contribution to sustainable tourism” skriven av Scott McCabe definierar han social turism liknande till både Barbier och McKenzie men lägger mer fokus på aktiviteter (McCabe 2017, s.30):

“All activities, relationships and phenomena in the field of tourism resulting from the inclusion of otherwise disadvantaged and excluded groups in participation in tourism. The inclusion of these groups in tourism is made possible through financial or other interventions of a well-defined and social nature” (McCabe 2017, s.30).

Prihanti Nugraheni et al (2019) skriver att forskare sällan ger social hållbarhet en tydlig definition utan fokuserar istället på andra aspekter som avgör hållbarhetsprocessen och målen. De flesta definitionerna är generella och för att få en djupare förståelse över social hållbarhet kan det vara värt att utforska andra discipliner såsom stadsplanering, regional planering, politik, geografi, skogsbruk, CSR och näringsliv mm (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.x).

3.3 Ansvarsfull turism

Hållbar turism har under åren genererat konceptet ansvarsfull turism, även kallad responsible tourism. Konceptet bygger på grundläggande principer att respektera en destinations miljö och kulturarv (Mathew & Sreejesh 2016, s.84). Det gäller att öka livskvaliteten för lokalbefolkningen och skapa sociala och ekonomiska fördelar samt bevara de naturresurser som finns på turistdestinationen. Ansvarsfull turism inkluderar även beteendet som går att finna hos turister och turistföretag (Mohamadi, Abbasi, Kordshouli, Askarifar 2021, s.2).

Destinationer som har tillämpat ansvarsfull turism kan ha en stor påverkan på människors livskvalitet. I studien "Impact of responsible tourism on destination sustainability and quality of life of community in tourism destinations" diskuterar Mathew och Sreejesh (2016) hur lokalbefolkningens kunskap om turismens effekter har ett betydande samband med deras tillfredsställelse. Tidigare studier visar hur destinationer som prioriterar hållbar turismutveckling har en bättre påverkan på lokalbefolkningens och destinationens livskvalitet (Mathew & Sreejesh 2016, s.84). Unesco metod "World Heritage Sustainable Toolkit" ämnar till att vara en verktygslåda med tio guider som täcker olika aspekter av hållbar turism. Deras metod bygger på gemensamt ansvarstagande och samverkan mellan besöksnäringen och världsarvorganisationerna. Syftet är att världsarven själva ska kunna utveckla handlingsplaner för att uppnå hållbar turism på sina destinationer (Unesco 2021, s.7).

För att en turistdestination ska klassas som hållbar har det länge föreslagits att alla intressenter på en turistdestination ska delta i destinationsutvecklingen. I tidig vetenskaplig forskning har det identifierats fyra huvudintressen: privata företag, turister, offentlig sektor och destinationsamhällen. Däremot har det under senare tid efterfrågats en mer nyanserad identifiering av intressenter, därav kan intressenter inkludera, anställda, akademiker, studenter, lokal handel och temporära boende (Seraphin, Yallop, Seyfi & Hall 2022, s.62). I artikeln "Responsible tourism: the 'why' and 'how' of empowering children" diskuterar författarna barnens påverkan i att skapa en ansvarsfull turism. Studiens bakgrund tar sin början i turistdestinationernas misslyckande i att generera förändringar som krävs för att turismen ska bli hållbar. Syftet med studien är att fokusera på nästa generation, det vill säga barn och deras utbildning (Seraphin et al 2022, s.62). Artikeln beskriver att barn är lika viktigt som vuxna i strävan efter att skapa en hållbar värld. Genom att lära ut unga och barn i olika stadier av sina liv går det att lära ut en ansvarsfull turism. Det viktiga är dock att det måste ske via en mängd olika intressenter som är aktiva för att det ska vara effektivt. De berättar genom att engagera barn i hållbarhet, speglar dokument även FN:s Konventionen om barnets rättigheter (1989). Enligt denna konvention handlar barns rättigheter inte bara om deras skydd mot skada men också om deras deltagande i frågor som berör dem, till exempel forskning om deras liv (Seraphin et al 2022, s.77).

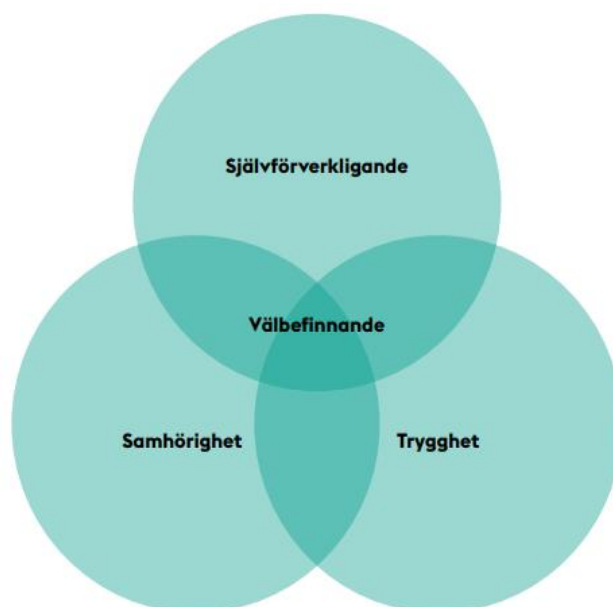
4. Empiri

4.1 Stockholms stad och deras sociala hållbarhetsarbete

Under de senaste tio åren har sociala och ekonomiska skillnader i livsvillkor ökat i flera aspekter mellan stadsdelar och befolkningsgrupper. Stockholm stad skriver att den ökande skillnaden skapar stora utmaningar för Stockholm på flera olika sätt, och det kan bidra till social oro. Sociala och ekonomiska ojämlikheter kan påverka ett samhälle välbefinnande och hälsa negativt. De växande skillnaderna blir inte bara problem för socioekonomiskt utsatta grupper, utan det kan även påverka andra grupper i staden negativt. Genom att minska skillnader i livsvillkor kan det även stärka välbefinnandet i ett växande Stockholm (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 3–5).

Från och med 2015 till 2017 organiserade Stockholm stad "Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm" som handlade om social hållbarhet. Rapporten täcker fyra områden; arbete och försörjning, uppväxtvillkor och utbildning, boende och stadsmiljö, demokrati och trygghet (Löfvenius, J. 2016). Syftet med rapporten var att ge en första samlad bild av skillnader i livsvillkor i Stockholms stad samt ge förslag på hur staden kan minska skillnaderna för att därigenom öka välbefinnandet för alla stockholmare (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 3–5).

I "Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm" skriver Bremberg, Slättman & Alarcón (2015) att det saknas en allmänt erkänd definition av social hållbarhet. De tar hjälp av Olsson (2012) som argumenterar för att "värdet av begreppet inte är att det kan omsättas i exakta formuleringar eller mätbara variabler, utan att det ska förstås som ett orienterande begrepp som anger en riktning eller en möjlig framtid" (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s.7). Rapporten poängterar även att utifrån ett freds- och utvecklingsperspektiv kan social hållbarhet vara ett samhälles förmåga att stärka den sociala sammanhållning och individers delaktighet i samhällsutvecklingen. Detta menar de kan uppnås genom att ta hänsyn till människans strävan efter grundläggande värden såsom säkerhet/trygghet, frihet/utveckling och rättvisa/erkännande (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 7–8). Några av de faktorer som nämns är exempelvis utbildning, arbete, boende och materiell levnadsstandard, sociala relationer, politisk röst och delaktighet, hälsa, trygghet och miljö. Ovanstående faktorer återfinns i tre huvudområden. Stockholm stad illustrerar detta i figuren nedan (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 9–10).

Figur 2. Stockholmstad tre huvudområden, (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 9–10.)

Målet inom social hållbarhet är att ge alla stockholmare möjligheten att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Det är samhällsekonomiskt kostsamt att låta den sociala ojämlikheten växa, eftersom en allt större del av samhällets resurser då behöver allokeras för att bekämpa ojämlikhetens effekter (Bremberg, Slättman & Alarcón 2015, s. 9–12).

4.1.1 Visit Stockholm

Visit Stockholm är Stockholm stads marknadsföringsbolag och har i uppdrag att utveckla och marknadsföra Stockholm som besöksort. De samarbetar med näringslivet i syfte att öka antalet kommersiella gästnätter (Visit Stockholm u.åa). Bolaget är ett av två dotterbolag till Stockholm Business Region, som är helägt av Stockholms stad och del av Stockholms Stadshus AB. Deras mål är att göra Stockholm till Europas ledande hållbara tillväxtregion under varumärket Stockholm - The Capital of Scandinavia (Visit Stockholm u.åb).

I konversation med Andersson, avdelningschef för avdelningen position och marknadsutveckling på Visit Stockholm, berättade hon hur hållbarhet alltid ska sättas i relation till medborgarna. Visit Stockholm finns för att hjälpa näringslivet, skapa arbetstillfällen och se till att stockholmarna gynnas av turismen. I samband med detta kopplar de social hållbarhet till arbetstillfällen. De har i många år diskuterat hur Visit Stockholm är en motor för att få in ungdomar och nya svenskar på arbetsmarknaden, eftersom det finns många arbeten inom besöksnäringen som har en låg tröskel. Jämsides social hållbarhet försöker Visit Stockholm arbeta miljömässigt och ekonomiskt hållbart genom att inspirera folk till att göra hållbara val. Andersson berättar att alla tre dimensioner hänger så tätt ihop och det går inte bara att fokusera på en.

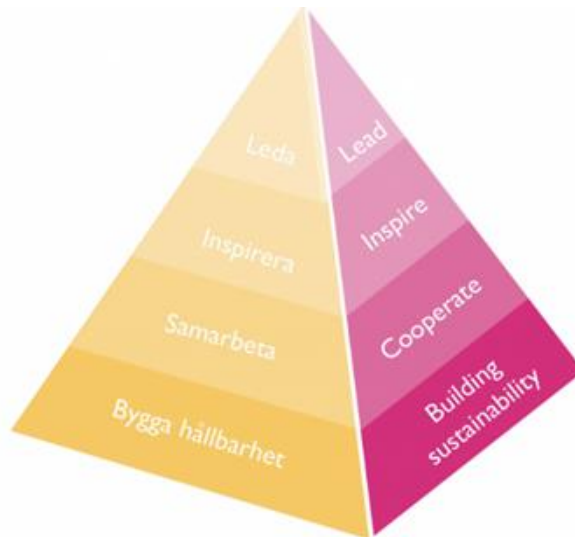
4.2 Djurgården

Djurgården, även kallad Kungliga Djurgården, är ett vidsträckt område som inkluderar Lappkärrsberget med Universitet, Brunnsviken, Lill-Jansskogen, Ladugårdsgärdet och Södra Djurgården. Det Djurgården som diskuteras i denna uppsats är ön Södra Djurgården. Området har haft ett antal olika namn; Valmunsö, Valmundsö, Vadmalsön, Valmarön och Valdemarsön. Djurgården fick sitt namn efter att Johan III utfärdade en förordning om en djurgård med bland annat renar, älgar och hjortar. Med tiden försvann djurgården men namnet kom att leva kvar på området (Dahlström, 1979).

4.2.1 Kungliga Djurgårdens Intressenter

KDI är ett destinationsutvecklingsföretag som ligger på Djurgården. Det är ett företag som skapades av intressenterna för intressenterna i syfte att lägga konkurrensen åt sidan och samarbete för att stärka Djurgården som turistdestination (Royal Djurgården 2021g). KDI startade som en förening på 90-talet och är idag ett företag med en styrelse som företräder föreningen och 4 konsulter anställda på deltid. Styrelsen representerar olika organisationer på Djurgården, varje år har KDI ett årsmöte där en styrelse väljs. För närvarande är det 59 aktörer från Djurgården som har skrivit under ett samarbetsavtal med KDI. Kriterierna för att vara medlem i KDI är att företaget ska vara en permanent destination/attraktion på Djurgården (Royal Djurgården 2021a).

KDI bortser från målgrupper och traditionell marknadsföring, och arbetar istället med att kommunicera och agera utifrån den gemensamma värderingen. Samarbete är grunden till KDI och överenskommelsen lyder: "aldrig samarbete för samarbetets skull, utan alltid i syfte att skapa eller lösa något som man gör bättre tillsammans än var och en". Aktörerna kan genom den gemensamma Djurgårdsidentiteten "Royal Djurgården" skapa värde och helhet till de enskilda verksamheterna (Royal Djurgården 2021c). Med KDI som mittpunkt i samarbetet träffas aktörerna för att identifiera gemensamma utmaningar och tillsammans hitta lösningar. Aktörerna kan engagera sig i ett antal olika nätverk som strategiska marknadsgruppen, internationella marknadsföringsgruppen, hållbarhetsgruppen, TUFF-gruppen, säkerhetsnätverket och styrgruppen Royal Djurgården Visitor Center (Royal Djurgården 2021c).

Figur 3. Hållbarhetspyramid, (Royal Djurgården, 2021d).

Hållbarhetspyramiden ligger till grund för deras samarbete. Genom att *Leda*, vill KDI *inspirera* till samarbete med aktörer och besökare samt uppmuntra nytänkande. Förutsättningar för att driva ett effektivt hållbarhetsarbete är samarbete. För att lösa komplexa utmaningar krävs ett brett engagemang från aktörerna och genom att göra inventeringar och kartlägga kan KDI med sina medlemmar skapa gemensamma strategier för att bygga hållbart (Royal Djurgården 2021d). KDI arbetar aktivt med hållbarhetsfrågorna genom att kontinuerligt samla hållbarhetsgruppen. I hållbarhetsgruppen ingår hållbarhetschefer och hållbarhetsengagerade representanter från intressenterna. Genom djupintervjuer och faktasamling har KDI gjort en omfattande hållbarhetsinventering hos aktörerna för att identifiera gemensamma utmaningar. Resultatet blev fyra fokusområden – ”Bilfritt och fossilfritt Djurgården”, ”En plats för hållbar matkultur”, ”Öppet, tillgängligt, välkommande” och ”Världsutställning för hållbarhet” (Royal Djurgården 2021c).

”Ett bilfritt och fossilfritt Djurgården” innebär att KDI vill skapa en plats för människor och därmed minska bilåkandet på ön. Genom att omvandla parkeringsplatser lämnar man utrymme åt upplevelsrytor än uppställningsplatser. Handikapparkeringarna förblir orörda och nödvändiga transporter fortsätter att gälla. KDI vill bidra till visionen om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland (Royal Djurgården 2021b). KDI vill med fokusmålet ”En plats för hållbar matkultur” vara en drivande faktor i en hållbar restaurangbransch. Hur vi väljer att producera och konsumera mat har stor påverkan på hälsa och natur, men genom att minska matsvinn och vara medvetna om deras påverkan ska Djurgården definieras som en plats för hållbar matkultur (Royal Djurgården 2021f). Med hjälp av fokusmålet ” Djurgården är öppet för alla” vill KDI skapa en destination där alla känner sig inkluderande och välkomna. Oavsett bakgrund, etnicitet eller sexuell läggning är målet att man alltid ska mötas med respekt när man kommer till Djurgården (Royal Djurgården 2021e). Som sista fokusområde ”Världsutställning för hållbarhet” menar KDI att Djurgården ska vara en plats för utveckling och framåtsträvande. Besökaren ska inspirera, ifrågasätta och utbildas genom aktiviteter, utställningar och evenemang (Royal Djurgården 2021a).

Utöver dessa fyra fokusområden togs det även fram en hållbarhetspyramid, ambitioner och utmaningar i relation till de sjutton hållbarhetsmålen – varav 10 har prioriterats. För att samla all information och arbete på ett och samma ställe lanserade KDI i början av 2021 sin hållbarhetskansida, sustainable.royaldjurgarden.se. Syfte var att skapa en kunskapsbank där de kunde berätta om deras arbete, pågående projekt samt inspirera och engagera varandra och andra (Royal Djurgården 2021c).

4.2.2 Gröna Lund

Gröna Lund, även kallad Grönan, grundades 1883 och är en av världens äldsta nöjesparker (Gröna Lund, u.åa). Idag ägs tivolit av Parks and Resorts som även äger Kolmården, Furuvik och Skara Sommarland. Tivolit ligger bredvid Skansen och innehar ungefär 30 attraktioner som passar alla olika typer av åldrar (Gröna Lund, u.åb).

Gröna Lund arbetar aktivt med hållbarhet och hållbara upplevelser. Detta gör de genom att skapa ett gemensamt hållbarhetsarbete och sätta gemensamma hållbarhetsmål. Gröna Lund utgår från ett kompass och strävar efter att skapa en park för alla, levererar helhetsupplevelser på ett så resurseffektivt sätt som möjligt och göra beslut som grundas på kunskap och fakta (Gröna Lund, u.åc). För att minska klimatpåverkan sorteras avfall, energikonsumtionen effektiviseras och Gröna Lund söker hela tiden nya lösningar för att minska användning av kemikalier och vatten. Sedan 2016 har de mätt sin egen klimatpåverkan (Gröna Lund, u.åf).

Gröna Lunds mål är även att skapa en park som är tillgänglig för alla. De jobbar med att underlätta för gäster med funktionsvariationer och det innebär att ledsagare till gäster med funktionsvariationer får följa med in gratis, ledarhundar är välkomna och det finns speciella konsertplatser för gäster i rullstol. Det är även viktigt att gästerna ska känna sig trygga och en del av Gröna Lunds trygghetsarbete är Dare to Care, vilket är ett samarbete med RFSU och Svensk Live. Dare to Care skapades för att främja positiv publikkultur och skapa aktiva åskådare som vågar slå larm eller säga ifrån när någon far illa. Gröna Lund samarbetar även med Majblomman för att ge fler utsatta barn möjlighet till att besöka deras park (Gröna Lund, u.åd.). Tivolit bidrar konstant med nya jobb till den yngre generationen och efter att nå en jämn könsbalans av alla anställda (Gröna Lund, u.åe). De är måna om att inte vara "historielösa" när de bygger nya byggnader, utan vill ta vara på de kulturhistoriska värdena som finns på Djurgården. Det nya huset som planeras att uppföras i hörnet mellan Falkenbergsgatan/Allmänna gränd ska vara inspirerat av den tidigare byggnaden som stod på platsen under andra halvan av 1800-talet. Gröna Lund strävar efter att låta arkitekturen knyta an till promenadstråket från Wasahamnen (Gröna Lund, u.åa).

4.2.3 Skansen

Skansen grundades 1891 av Artur Hazelius och är världens äldsta friluftsmuseum. Syftet med Skansen var att visa hur människor bott och verkat i olika delar av Sverige. Hazelius ville visa byggnader, växter och djur från både landsbygden till städerna. Namnet Skansen kommer

troligen från den militära skansen som prins Karl-Johan lät uppföra åt prins Oskar på 1810-talet (Skansen, u.åa).

Skansen arbetar regelbundet med hållbar turism och deras vision är att “vara i världsklass, lustfyllt och tillgängligt för alla” (Skansen, u.åb). Under 2021 upprättade Skansen en hållbarhetsplan, med ambitionen att bidra till förverkligandet av en global hållbar utveckling (Skansen 2021, s.5). Hållbarhetsplaner inkluderar både miljö, avfallshantering samt sopsortering, och kultur och natur (Skansen 2021, s.20–21). Skansen arbetar mycket med kulturarv och hållbarhetsarbetet grundas i fastighetsförvaltningen. Grunden i arbetet är att genom regelbunden tillsyn, anpassad lokalvård och löpande underhåll kunna undvika större och mer resurskrävande arbeten. Det är även en förutsättning för att byggnaderna ska bevaras i autentiskt skick (Skansen 2021, s.15).

I mejlkonversation med Skansens representant, berättar Nilsson hur årsredovisningen redogör för deras sociala hållbarhetsarbete. Skansens hållbarhetsarbete sker genom beslut som fattas av deras styrelse och/eller VD/ledningsgrupp. Deras sociala hållbarhetsarbete delas upp i fem olika kategorier; medarbetare, mångfald och likabehandling, trygghet och säkerhet, leverantörer/inköp, mänskliga rättigheter samt motverkande av korruption. Skansen har drygt 200 tillsvidareanställda medarbetare och ett stort antal säsongsmedarbetare. Med hjälp av HR-avdelningen arbetar Skansen med medarbetarnas arbetsmiljö och för att skapa ett positivt arbetsklimat. De arbetar systematiskt och långsiktigt för att skapa en trygg arbetsmiljö med goda arbetsvillkor, kultur och ledarskap. I deras arbete kring mångfald och likabehandling försöker verksamheten bidra till; jämställdhet, social inkludering, kulturell mångfald och integration, och en demokratisk samhällsutveckling. Detta genom att ha en arbetsstyrka som speglar samhället och värdesätter de kvaliteter som mångfald och jämn könsfördelning tillför deras verksamhet. Vid rekrytering arbetar Skansen aktivt för ökad mångfald och en fördomsfri rekrytering. Utifrån svenska lagar och regler liksom interna policyer utvärderar Skansen befintliga och potentiella risker och bedriver aktivt riskförebyggande arbete i verksamheten. Skansen är en stor aktör inom besöksnäringen med många leverantörer. Det är viktigt att inköpen sker utifrån ett hållbarhetsperspektiv, detta genom att ställa högre krav på verksamheten samt deras leverantörers arbete kring miljö, arbetsvillkor, säkerhet och kvalitet. Verksamheten försöker bidra till en hållbar utveckling och säkerställa att medvetna och ekonomiska val görs. Sist men inte minst strävar verksamheten efter att bedriva en ansvarsfull och långsiktig affärsverksamhet där respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption integreras i affärsbeslut och säkerställs i leverantörskedjan, likväl som i den egna verksamheten. Även här utgår arbetet utifrån svenska lagar och regler, verksamheten har tagit fram policyer och riktlinjer för hur medarbetar- och ledarskapet på Skansen bedrivs, Skansens arbetsmiljö (Skansen 2021, s.29–30).

4.2.4 Vasamuseet

Vasamuseet invigdes den 15 juni 1990 och är ett av Sveriges populäraste museer. Vasa är ett av världens bäst bevarade 1600-talsskepp och fram till 2019 har Wasavarvet och Vasamuseet

haft över 40 miljoner besökare tillsammans (Vasamuseet, 2022b). Vasamuseet är en del av Statens maritima och transporthistoriska museer, även förkortat som SMTM. SMTM är en statlig myndighet under kulturdepartementet och har i uppdrag att öka kunskapen samt hålla det maritima och transporthistoriska kulturarvet levande. Vasamuseet har i uppdrag att visa upp skeppet Vasa och ge en unik inblick i det tidiga 1600-talets Sverige. Vasamuseet skriver genom att visa och vårda museisamlingar, sprida information och stödja arbeten inom ämnesområdet medverkar de till att det maritima och transporthistoriska kulturarvets bevaras, används och utvecklas. Vasamuseet definierar sig också som en kunskapsinstitution och en mötesplats mellan det publika och forskningen (Vasamuseet, 2022c).

Sedan 2009 har museet miljöcertifierat enligt den frivilliga och internationella standarden ISO 14001. De arbetar systematiskt med miljöhänsyn och hållbarhet utifrån miljöledningssystem som omfattar alla delar av museets verksamhet. Statens maritima och transporthistoriska museer (SMTM) utgår från en hållbarhetspolicy som omfattar miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Hållbarhetspolicyerna ska vara ett stöd i arbetet med att bidra till de nationella miljö kvalitetsmålen och FN:s globala mål för hållbar utveckling i Agenda 2030. Vasamuseet arbetar med hållbarhet i form av att skydda kulturarv, hållbara utställningar, källsortering, minskad användning av fossila bränslen, miljömedvetenhet och samarbete med besökare om hur Vasamuseet kan förbättras. Genom att bevara skeppet Vasa bidrar museet till en del av de globala målen för hållbar utveckling (Vasamuseet, 2022a).

4.2.5 Nordiska museet

Nordiska museet grundades 1873 av Artur Hazelius och har i uppgift att visa hur människor i Norden har bott, ätit, klätt sig och firat sina traditioner från 1500-talet och framåt. Från början visades utställningen i en lokal på Drottninggatan men 1907 flyttades utställningen till den nuvarande museibygnaden på Djurgården (Nordiska museet, u.åb). Sedan 1963 har staten tagit ett större ekonomiskt ansvar över verksamheten och idag finansieras ungefär 70% från statsbidrag (Nordiska Museet, u.åa).

I en mejlkonversation med Larsson på Nordiska museet berättar hon hur årsredovisningen redogör för deras sociala hållbarhetsarbete. I årsredovisningen står det att Nordiska museets mål är att 2025 bli en naturligt attraktiv arena för hållbarhetsarbetets tre delar – socialt, ekonomiskt och miljömässigt. Stiftelsen. (Nordiska museet, 2021). Stiftelsen utgår från fyra hållbarhetsvärderingar som vägleder organisationen i hur verksamheten ska bedrivas; Kunskap, Inspiration, Tydlighet och Hållbarhet. Hållbarhetstemat återfinns även i utställningar och grunden i planeringen av verksamheten är hållbar livsstil och återbruk. Stiftelsen är medlem i Kungliga Djurgårdens Intressenters (KDI) hållbarhetsgrupp och driver både policyfrågor och gemensamma satsningar för hållbarhet. Under 2021 tog gruppen fram ett förslag om ett gemensamt måldokument för intressenternas hållbarhetsarbete perioden 2022–2027. Målen utgick från KDI:s fokusområden: fossilfritt och bilfritt Djurgården, öppet, tillgängligt och välkomnande, hållbar matkultur och en världsutställning för hållbar utveckling (Nordiska museet 2021, s. 12–13).

4.2.6 Etnografiska museet

Etnografiska tar sin början på 1900-talet när Statens etnografiska samling blir en självständig institution. Etnografiska är en del av världskulturmuseerna och som består av Världskulturmuseet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet. 1980 invigdes den nya byggnaden på Gärdet som tar och blir samlingens permanenta hem. Etnografiskas uppgift är att vårda, dokumentera och förmedla kunskap om samlingar som har förts hem av resenärer och vetenskapsmän från 1700-talet fram till idag, samlingarna har dock rötter från 1600-talet. Museet har under en längre tid strävat efter en grön profil och museet blev ett av Stockholms första museum att värmas upp av solpaneler (Etnografiska 2020).

I en mejlintervju med Persson på etnografiska berättar hon att de inte har skapat en egen definition av social hållbarhet utan utgår från Agenda 2030. Den ekologiska hållbarheten står då för planetens välmående, den ekonomiska hållbarheten står för välstånd och den sociala hållbarheten står för det mänskliga välmående. De tycker att formuleringen av Agenda 2030 fångar kärnan i vad social hållbarhet är, det vill säga där man uttrycker att en målsättning är hållbara samhällen där vi inte bara överlever, utan kan leva i välmåga och ha meningsfulla liv.

Persson berättar att de arbetar med social hållbarhet på olika sätt. En del handlar om medarbetarnas välmående och förutsättningar, där ligger mycket arbete inom HR-avdelningen, som säkerställer att de efterlever lagar och förordningar kring arbetsrättsliga villkor. Samtidigt arbetar de mot diskriminering, sexuella trakasserier och har tydliga riktlinjer och instruktioner för hur man går tillväga om man upplever sig utsatt för något otillbörligt osv. De arbetar också med att ställa krav på arbetsrättsliga och arbetsmiljömässiga villkor i upphandling och inköp av produkter och tjänster. Andra delar handlar om publikens välmående rent praktiskt. Att de är en trygg, inkluderande och tillgänglig miljö både i deras museer och online. Visionen är att arbeta för att skapa ”en större, mänskligare och mer inkluderande värld”. Detta görs på olika sätt inom verksamheten. Det kan handla om att de i samverkan med fastighetsägarna gör insatser för att tillgänglighetsanpassa byggnaderna, det vill säga införskaffa könsneutrala toaletter, säkerställa att museets texter inte har för svårt språk.

Etnografiska förvaltar en stor del av det internationella kulturarv som finns i Sverige. Detta görs genom att vårda föremålen, bilderna och arkivhandlingarna på flera olika sätt, inte minst praktisk genom konservering insatser och säkerställande av att de har de bästa fysiska förutsättningarna och är sökbara. Museet arbetar mycket med digitalisering – för att säkerställa att kunskapen om samlingarna inte går förlorad om det skulle hända något med originalen, det ger också möjlighet för fler att få tillgång till kulturarvet. I och med att många av föremålen har samlats in under kolonialtiden är det viktigt att ha en aktiv samverkan med folk runt om i världen som har kopplingar till de samlingar/föremål. Ibland handlar det om att återlämna föremål och i vissa fall handlar det om att forska tillsammans. Även utan direkt dialog med folk kopplade till föremålens ursprung arbetar museet för att undersöka föremålens proveniens, dvs ursprung, och gör hela tiden etiska ställningstaganden. Det finns gemensamma riktlinjer

för etiska frågor som är upprättade av organisationen ICOM som de följer. Etnografiska har också i myndigheten ett etiskt råd som bland annat hjälper till att utreda lämpligheten i att ställa ut föremål eller publicera bilder, samt ett så kallat repatrieringsråd som arbetar med återlämnandefrågor. De har också ett särskilt uppdrag att arbeta med hotade kulturarv, vilket innebär att museet informerar både internt och externt om vikten av att arbeta mot illegala utgrävningar, stöld, plundring och illegal handel. Hotet mot kulturarvet är allvarligt av flera skäl, det självklara förstås – att det handlar om att skydda vår gemensamma historia, men också för att plundring och illegal handel med kulturhistoriska föremål ofta är en inkomstkälla för organiserad brottslighet och terrorism.

På Medelhavsmuseet har de haft flera föreläsningsserier om utvecklingen i Mellanöstern, med mycket fokus på frågor om konflikt och demokrati. Etnografiska museet uppmärksammar årligen Afrosvenska historieveckan, där de lyfter och belyser kolonialismen och slavhandeln. I dialogprojektet Afrika de kontinuerligt bedriva arbete för kunskapsutbyte, kunskapsuppbyggnad och medskapande med personer från olika delar av den afrikanska kontinenten varifrån det finns föremål i våra samlingar. De har också etablerat samarbete med Stockholm Pride och West Pride för att visa att de står bakom vikten av alla människors lika värde och rätt att älska vem man vill.

Etnografiska museet kommunicerar deras arbete till besökarna genom deras webbplats. I deras hållbarhetspolicy som publiceras på hemsidan tydliggör de också att den sociala hållbarheten är en hörnsten i deras hållbarhetsarbete. Persson berättar: "...att det finns en annan typ av krav från besökare och turister i dag än för ett antal år sedan. Persson fortsätter att berätta att det finns en förväntan på oss som organisation att vara ansvarstagande i de här frågorna, inte minst med tanke på vårt uppdrag att visa och levandegöra kulturer i världen. En stor del av vår publik har nog redan ett intresse för hållbarhet i olika avseenden, och kanske når vi ytterligare några fler genom att också visa att frågorna är viktiga för oss."

4.2.7 Tekniska museet

Tekniska museet ligger på Gärdet i Stockholm och har ett nationellt uppdrag att ansvara för tekniskt och industrihistoriskt kulturarv. Museet bildades 1923 och drivs som stiftelse och finansieras via statliga anslag, bidrag från stiftelser, fonder och näringsliv samt egna verksamhetsintäkter från entréer, butiker och lokaluthyrning. Museet representerar idag stiftarna av Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Svenska Uppfinnareföreningen, Sveriges Ingenjörer och Svenskt Näringsliv (Tekniska museet, 2022b).

2019 lockade Tekniska museet runt 400 000 besökare, varav mer än hälften var barn och unga (Tekniska museet, 2022b). Tekniska vill tillsammans med besökare stimulera intresset för teknik och naturvetenskap och diskutera teknikens betydelse för samhällsutveckling. De vill ta aktivt ansvar för att driva en hållbar verksamhet. Stiftelsen ser hållbar utveckling som en ständigt pågående förändringsprocess och arbete, som inkluderar de tre dimensionerna - ekologisk, ekonomisk och social. På deras webbplats definierar Tekniska museet social hållbar

utveckling som “ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader.”. De har valt att dela upp ämnet i externa och interna dimensioner. Den externa dimensionen handlar om att bidra till möjlighet för utbildning och kunskap för alla och ett livslångt lärande, att kunna ge lika utbildning och kunskap inom socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm samt sträva efter att tillgänglighetsanpassa utbud och kommunikation. Internt strävar Tekniska museet att utföra deras verksamhet på ett sätt som bidrar till att ge våra anställda ett hållbart arbetsliv. I detta inkluderas, Medarbetarnas arbetsvillkor, Ledarskap och självledarskap, Organisation, fysisk- och psykisk hälsa, Jämställdhet och mångfald (Tekniska museet, 2022a).

5. Analys

Studien ämnade att beskriva kunskapsläget över social hållbar turismutveckling och undersöka hur det tillämpas på turistdestinationen Djurgården. Detta gjordes med en tematisk analysmetod och till studiens syfte fanns det tre forskningsfrågor.

- Hur har definitionen av social hållbar turism utvecklats över tid?
- Hur definieras social hållbar turism på Djurgården?
- Hur arbetar attraktioner på Djurgården för att förbättra den sociala hållbarheten inom turism?

Genom att studera den information som lyfts under kapitel 4, empiri, kan dessa forskningsfrågor besvaras och jämföras med tidigare forskning.

5.1 Definitionen av social hållbar turism

I Brundtlandrapporten delas hållbar utveckling in i tre olika dimensioner; ekonomi, miljö och sociala. Brundtland skriver att ekonomi och social utveckling ska definieras utifrån ett land i åtanke, vilket kommer resultera i olika tolkningar (Brundtland 1987, s.41). Detta kan vara en av anledningarna till att ämnet idag inte har en gemensam definition (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.1). Samma tema återfinns i den tidiga forskningen, innan 2000-talet, som skriver att definitionen av social hållbarhet förändras utifrån destination och används i form av att föra fram argument gällande andra dimensioner (Barbier 1987; Welford, Ytterhus & Eligh 1999; Brundtland 1987). Trots olika definitioner förekommer det gemensamma drag som grundas i liknande sociala värderingar. Brundtland förespråkade tidigt för det vilket har lett till liknande sociala hållbar utveckling (Brundtland 1987, s.41). Barbier (1987) grundade definitionen av social hållbarhet utifrån sociala värderingar och ser det som framtida mål, dessa mål är att bevara den kulturella mångfalden, skapa institutionell hållbarhet, social rättvisa och ett ökat deltagande (Barbier 1987, s.104). Fastän Welford, Ytterhus och Eligh (1999) inte ger en konkret definition av social hållbarhet innehåller den liknande teman så som kultur och fokus på social rättvisa. De skriver att social hållbarhet breddar människors intresse för världsfrågor och ger en djupare förståelse för annan kultur men att om detta ignoreras kan leda till ökad prostitution, droger, trafficking och brottslighet, som ett resultat av den ständigt växande turistnäringen (Welford, Ytterhus & Eligh 1999, s.168). Den tidiga forskningen kring social hållbarhet är sparsam men utgår från samma teman och värderingar vilket följer med ända in i framtida vetenskapliga artiklar.

McKenzie (2004) skriver att bristen på en sammanhängande definition av social hållbarhet inte ska ses som något dåligt utan i stället accepteras som en naturlig del av hållbarhetsagendan. McKenzie ger en definition som innefattar att social hållbarhet är en positiv utveckling och process inom samhället som stödjer den sociala hållbara turismutvecklingen (McKenzie 2004, s. 23). UNWTOs definition av Social hållbar utveckling inkluderar i detta fall likartade teman som att respektera och förstärka historiska arv, kultur och traditioner, samt att upprätthålla och

stärka livskvaliteten, och tillgodose att det finns tillgång till nödvändiga resurser för att undvika social degradering eller exploatering. De anser att för att lyckas krävs det ett deltagande från alla involverade intressenter (UNWTO u.å, s.11). Liknande med McKenzie och Brundtlandrapporten anser UNWTO att en hållbar turism är en kontinuerlig process som ständigt utvecklas (UNWTO u.å, s.11). Brundtlandrapporten förklarar närmare att det inte ska ses som ett fast tillstånd av harmoni, utan snarare en förändringsprocess som baseras på användning av resurser, investeringar, teknologiska utvecklingar och institutionella förändringar som görs i åtanke av framtida och samtida behov (Brundtland 1987, s.16–17). I och med att hållbar utveckling är en förändringsprocess kommer även definitionen i sig att förändras med processen. UNWTO anser att förändring i hållbarhetsprocessen kräver ett deltagande från alla involverade intressenter och bör upprätthålla en hög nivå av turisttillfredsställelse och öka deras intresse om hållbarhet (UNWTO u.å, s.11).

Social hållbarhet är ett brett koncept som anpassas beroende på plats, kultur eller situation (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.9), och på senare tid har det tillkommit ämnen som skapar ett bredare och mer nyanserat perspektivet. Chan och Siu pratar dels om konceptet “Social Cohesion”, det vill säga social sammanhållning och förklarar att det är ett begrepp som ska inkludera de sociala problemen såsom fattigdom, arbetslöshet och utanförskap (Chan & Siu 2015, s.331). Liknande skriver Prihanti Nugraheni et al (2019) skriver att för att få en djupare förståelse över social hållbarhet kan det vara värt att utforska andra discipliner såsom stadsplanering, regional planering, politik, geografi, skogsbruk, CSR och näringsliv mm (Prihanti Nugraheni et al 2019, s.9). Detta förespråkar även Chan och Siu, de skriver att stadsutveckling är ett sätt för samhället att förbättra sina boendeförhållanden och sänka transportkostnader, vilket kan bidra till social integration och interaktion, och främjar social sammanhållning och social hållbarhet (Chan & Siu 2015, s.331). Liknande kan konceptet ansvarsfull turism vara en del av hållbar turism, vilket bygger på grundläggande principer att respektera en destinations miljö och kulturarv (Mathew & Sreejesh 2016, s.84). Det gäller att öka livskvaliteten för lokalbefolkningen och skapa sociala och ekonomiska fördelar samt bevara de naturresurser som finns på turistdestinationen. Ansvarsfull turism inkluderar även beteendet som går att finna hos turister och turistföretag (Mohamadi, Abbasi, Kordshouli, Askarifar 2021, s.2).

Sammanfattningsvis har grunderna till en social hållbar utveckling varit densamma då som nu, det handlar fortfarande om att bevara kulturarvet, skapa goda sociala värderingar och upprätthålla en god ton mellan lokalbefolkningen och turisterna. Det har dock under senare tid tillkommit redskap som ansvarsfull turism och social sammanhållning för att få en mer nyanserad förståelse över ämnet. Samtidigt breddas ämnet genom att inkludera forskningsområden som stadsplanering, regional planering, politik, geografi, skogsbruk, CSR och näringsliv. Definitionen i sig ändras eftersom plats, situation och kultur men medan (Barbier 1987, s.101–102) anser att det kan förekomma hinder om det inte finns en tydlig definition av social hållbarhet skriver McKenzie (2004) att bristen på en sammanhängande definition av social hållbarhet inte ska ses som något dåligt utan istället accepteras som en naturlig del av hållbarhetsagendan. Han argumenterar för att fundera noggrant varför en

definition behövs, och vilken typ av definitioner som är mest användbara för forskningens syfte (McKenzie 2004, s. 24).

5.2 Social hållbar turism på Djurgården

Förutom att definitionen av social hållbar turism varierar beroende på område är det även viktigt att fundera varför en definition behövs, och vilken typ av definitioner som är mest användbara för forskningens syfte. I detta fall anser författaren att en definition behövs för att kunna förklara vad som diskuteras i inledningen och för att ge ett ramverk för att mäta resultaten (McKenzie 2004, s. 24).

Sociala skillnader bidrar till ökad social oro som kan påverka samhällets välbefinnande och hälsa negativt (Bremberg, Slättman & Alarcón 2018, s. 3–5). Likt ett flertal andra forskare (Prihanti Nugraheni et al 2019; McKenzie 2004; Welford, Ytterhus & Eligh 1999) skriver Stockholm stad att det saknas en allmänt erkänd definition av social hållbarhet och att begreppet ska förstås som ett orienterande begrepp som anger en riktning eller en möjlig framtid. Stockholm stad diskuterar nödvändigtvis inte ur ett turismperspektiv i rapporten men innehar liknande teman som tidigare definitioner inom social hållbar turism, det vill säga upprätthålla och stärka livskvaliteten, social rättvisa, ökat deltagande för att nämna några (UNWTO u.å; Barbier 1987; welford, Ytterhus & Eligh 1999). Brundtland skriver även hur miljömässiga och ekonomiska problem oftast påverkas av sociala och politiska faktorer samt hur miljöstress och en ojämn stadsutveckling kan minska en social hållbarhet (Brundtland 1987, s.37–38).

Stadsutveckling i sig är ett sätt för samhället att förbättra sina boendeförhållanden och sänka transportkostnader, vilket kan bidra till social integration och interaktion, och främja social sammanhållning och social hållbarhet (Chan & Siu 2015, s.331). Stockholm stad anser att de faktorer som är avgörande för en människas välbefinnande är utbildning, arbete, boende och materiell levnadsstandard, sociala relationer, politisk röst och delaktighet, hälsa, trygghet och miljö (Bremberg, Slättman & Alarcón 2018, s. 9–10). Stockholm stad poängterar även att utifrån ett freds- och utvecklingsperspektiv att social hållbarhet kan förstås som ett samhälles förmåga att stärka social sammanhållning och individers delaktighet i samhällsutvecklingen. Detta kan uppnås genom att tillgodose människans strävande efter vissa grundläggande värden som säkerhet/trygghet, frihet/utveckling och rättvisa/erkännande (Bremberg, Slättman & Alarcón 2018, s. 7–8).

Stockholm stad ger insikt hur lokalbefolkningen som faktor inom social hållbar turism kan utvecklas. Relationen mellan turisterna, turistföretagen och lokalbefolkningen är viktigt och spelar stor roll i social hållbar utveckling då annars det kan leda till osämja mellan de två grupperna och leda till turismrelaterade brott (Mathew & Nimmi 2021, s. 988). Visit Stockholm, som har i uppdrag att marknadsföra Stockholm som besöksort, anser att hållbarhet alltid ska sättas i relation till medborgarna. I samband med detta kopplar de social hållbarhet till arbetstillfällen. De har i många år diskuterat hur Visit Stockholm är en motor för att få in

ungdomar och nya svenskar på arbetsmarknaden eftersom många arbeten inom besöksnäringen har en relativt låg tröskel.

Det däremot rapporten inte pratar lika mycket om är den kulturella delen i social hållbar utveckling, i många av de tidigare studierna anses kulturen/det kulturella arvet vara en viktig del av ämnet (Prihanti Nugraheni et al 2019; welford, Ytterhus & Eligh 1999; McKenzie 2004; UNWTO u.å). Djurgården har ett stort kulturarv och tog sin början redan på 1400-talet (Dahlström, 1980). I många fall är det kulturella arvet på Djurgården en stor del av den socialt hållbara utvecklingen och många attraktioner är måna om att utveckla Djurgården med dess historia i åtanke (Gröna Lund, Skansen, Royal Djurgården).

En hållbar turismutveckling kräver att alla intressenter på en turistdestination deltar (UNWTO u.å, s.11). I tidig vetenskaplig forskning har det identifierats fyra huvudintressenter; privata företag, turister, offentlig sektor och destination samhällen. Däremot har det under senare tid efterfrågats en mer nyanserad identifiering av intressenter, därav kan intressenter inkludera, anställda, akademiker, studenter, lokal handel och temporära boende (Seraphin, Yallop, Seyfi & Hall 2022, s.62). Kungliga Djurgårdens Intressenter skapades av intressenterna för intressenterna i syfte att lägga konkurrensen åt sidan och samarbete för att stärka Djurgården som turistdestination (Royal Djurgården 2021g). För närvarande samarbetar 60 aktörer på Djurgården för att identifiera gemensamma utmaningar och tillsammans hitta lösningar (Royal Djurgården 2021g). KDI arbetar aktivt med hållbarhetsfrågorna genom att kontinuerligt samla hållbarhetsgruppen. I hållbarhetsgruppen ingår hållbarhetschefer och hållbarhetsengagerade representanter från intressenterna (Royal Djurgården 2021g). Deras sociala hållbarhetsarbete grundas i ett av deras fokusområden, Djurgården är öppet för alla, genom detta vill KDI skapa en destination där alla känner sig inkluderande och välkomna. Oavsett bakgrund, etnicitet eller sexuell läggning är målet att man alltid ska mötas med respekt på Djurgården (Royal Djurgården 2021j). Detta är i riktlinje med vad Stockholm stad skriver i sin rapport att social hållbarhet kan uppnås genom att tillgodose människans strävande efter vissa grundläggande värden som säkerhet/trygghet, frihet/utveckling och rättvisa/erkännande (Bremberg, Slättman & Alarcón 2018, s. 7–8) Jämsides med KDI har deras medlemmar egna hållbarhetsmål. Varje attraktion på Djurgården har en individuell historia som deras hållbarhetsarbete grundas i men går samtidigt hand i hand med KDI:s mål.

Gröna Lund, som grundades 1883, arbetar aktivt med hållbarhet. Deras sociala hållbarhetsarbete inkluderar att skapa en park som är tillgänglig för alla, en trygg miljö, arbetstillfällen och bevara det kulturella arvet. De är måna om att inte vara "historielösa" när de bygger utan vill ta vara på de kulturhistoriska värdena som finns på Djurgården när de bygger nytt (Gröna Lund, u.å). Liknande arbetar Skansen mycket med kulturarv och deras hållbarhetsarbete grundas i fastighetsförvaltningen, detta genom regelbunden tillsyn, anpassad lokalvård och löpande underhåll kunna undvika större och mer resurskrävande arbeten (Skansen 2021, s.15). Förutom kulturvård inkluderar deras sociala hållbarhetsarbetemedarbetare, mångfald och likabehandling, trygghet och säkerhet, leverantörer/inköp, mänskliga rättigheter och motverkande av korrupcion (Skansen 2021, s.29–

30). Vasamuseet ger en unik inblick i det tidiga 1600-talets Sverige och hanterar kulturarvet Vasa (Vasamuseet, 2022). Alla attraktioner arbetar för att sprida information och undervisa i antingen svensk eller nordisk historia. Vid en god social hållbar utveckling breddas människors intresse för världsfrågor och ger en djupare förståelse för annan kultur (Welford, Ytterhus & Eligh 1999, s.168). Nordiska museet skapades i syfte att visa hur människor i Norden har bott, ätit, klätt sig och firat sina traditioner från 1500-talet och framåt (Nordiska museet, u.å). De utgår ifrån KDI:s fokusområden och arbetar med social hållbarhet på samma sätt (Nordiska museet 2021, s. 12–13). Etnografiska museet definierar social hållbarhet som mänskliga välmående och arbetar en stor del med det internationella kulturarvet i Sverige. Detta genom att ha en aktiv samverkan med folk runt om i världen som har kopplingar till de samlingar/föremål som finns hos dem, i vissa fall handlar det om att återlämna föremål, och i vissa fall handlar det om att tillsammans utveckla informationen som finns om dem. Tekniska museet definierar social hållbarhet som ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Deras hållbarhetsarbete består både av externa och interna dimensioner varav den förstnämnda hanterar möjligheten för utbildning och kunskap för alla och ett livslångt lärande, att kunna ge lika utbildning och kunskap inom socioekonomiskt utsatta områden i Stockholm samt sträva efter att tillgänglighetsanpassa utbud och kommunikation. Den sistnämnda inkluderar i stället deras verksamhet där de vill bidra till att ge deras anställda ett hållbart arbetsliv. I detta inkluderas medarbetarnas arbetsvillkor, Ledarskap och självledarskap, Organisation, fysisk- och psykiskhälsa, Jämställdhet och mångfald (Tekniska museet, 2022).

6. Resultat

6.1 Slutsatser

Syftet med uppsatsen var att beskriva kunskapsläget över social hållbar turismutveckling och undersöka hur det tillämpas på turistdestinationen Djurgården. Det visade sig att grunderna till dagens socialt hållbara turism innehåller liknande teman som tidigare forskning, det vill säga bevarandet av kulturarv, skapa goda sociala värderingar och upprätthålla en god ton mellan lokalbefolkningen och turisterna. Länge har studier som fokuserar på social hållbarhet varit begränsade men i nuläget verkar det som att forskningsområdet ökar i popularitet. Kunskapen inom ämnet breddas och med det diskuteras nya områden som kan komma att expandera och skapa en nyanserad diskussion, såsom stadsplanering, regional planering, politik, geografi, skogsbruk, CSR och näringsliv.

I Brundtlandrapporten står det att hållbar utveckling inte är ett tillstånd utan en konstant utveckling som hela tiden borde sträva mot bättring. Stockholm, likaså, strävar efter hållbar utveckling och tar hjälp av Olssons (2012) förklaring till begreppet social hållbarhet. Författaren argumenterar för att värdet av begreppet inte är att det kan omsättas i exakta formuleringar eller mätbara variabler, utan att det ska förstås som ett orienterande begrepp som anger en riktning eller en möjlig framtid (Bremberg, Slättman & Alarcón 2018, s. 7–8). Detta i sig stämmer överens med Djurgårdens hållbarhetsarbete där intressenterna tillsammans arbetar för en bättre social hållbar utveckling. Teman som återfinns i deras sociala hållbarhetsarbete visar hur det väljer att tolka och definiera begreppet social hållbarhet.

Avslutningsvis definitionen på Djurgården inkluderar teman som den tidiga forskningen, det vill säga bevarandet av kulturarvet, skapa goda sociala värderingar och upprätthålla en god ton mellan lokalbefolkningen och turisterna. Intressenterna samarbetar med varandra och för sig själva för att upprätthålla en god social utveckling.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

För fortsatt forskning skulle det vara intressant att komplettera denna undersökning med turisternas eller lokalbefolkningens perspektiv på ämnet. Hur påverkar valet av destination för turisterna och är de medvetna om attraktionernas arbete. Det skulle även vara intressant att undersöka boendes åsikter kring turistutvecklingen på Djurgården. Är de positiva till det? varför och i så fall varför inte.

Referenser

- Barbier, E. (1987). The Concept of Sustainable Economic Development. *Environmental Conservation*, 14(2), s.101-110
- Barnaby, F. (1987) "Our Common Future: The 'Brundtland Commission' Report," *Ambio*, 16(4), s. 217–218.
- Bremberg, E., Slättman H., & Alarcón P. (2015), *Skilnadernas Stockholm - Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm* (SOU 2015:1). Stockholm: Stockholm stad.
- Brundtland, G. (1987). Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. United Nations General Assembly document A/42/427.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Chan, K. S. and Siu, Y. F. P. (2015) "Urban governance and social sustainability: Effects of urban renewal policies in Hong Kong and Macao," *Asian education and development studies*, 4(3), s. 330–342. doi: 10.1108/aeds-12-2014-0060.
- Dahlström, M. (1979). *Djurgårdsstaden och dess grannskap*. Stockholm: AWE/Geber
- England, P. (1993). "Problems And Prospects For The Implementation Of Sustainable Development In Developing Countries: A Critique Of The Brundtland Report", *Griffith Law Review*, 2(2), s.147–160.
- Eriksson, L.T. (2018). *Kritiskt tänkande*, Stockholm: Liber AB.
- Etnografiska. (2020). *Om museet*. <https://www.etnografiskamuseet.se/besok/om-museet/> [Hämtad 2022-10-25]
- Gardener (2018). *En hyllning till Djurgården och dess trädgård!* <https://gardener.blogg.se/2018/november/en-hyllning-till-djurgarden-och-dess-tradgardar.html> [2021-11-17]
- Gröna Lund. (u.åa). *2024*. <https://www.gronalund.com/2024> [Hämtad 2022-10-16]
- Gröna Lund. (u.åb). *Attraktioner*. <https://www.gronalund.com/attraktioner> [Hämtad 2022-10-16]
- Gröna Lund. (u.åc). *Hållbarhet*. <https://www.gronalund.com/hallbarhet> [Hämtad 2022-10-16]
- Gröna Lund. (u.åd). *Hållbarhetsarbete - Gäster*. <https://www.gronalund.com/hallbarhetsarbete-gaster> [Hämtad 2022-10-16]
- Gröna Lund. (u.åe). *Hållbarhetsarbete - Medarbetare*. <https://www.gronalund.com/hallbarhetsarbete-medarbetare> [Hämtad 2022-10-16]
- Gröna Lund. (u.åf). *Hållbarhetsarbete - Miljö*. <https://www.gronalund.com/hallbarhetsarbete-miljo> [Hämtad 2022-10-16]

Kungliga Tekniska Högskolan (2021). *Hållbar utveckling*. <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/utbildning-miljo-hallbar-utveckling/verktygslada/sustainable-development/hallbar-utveckling-1.350579> [2022-04-19]

Langhelle, O. (1999) "Sustainable development: Exploring the ethics of Our Common Future," *International political science review*, 20(2), s. 129–149. doi: 10.1177/0192512199202002.

Löfvenius, J. (2016). *Stad i samverkan - Delrapport från Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm* (SOU 2016:1). Stockholm: Stockholm stad.

Mathew, P. V. and Sreejesh, S. (2017) "Impact of responsible tourism on destination sustainability and quality of life of community in tourism destinations," *Journal of hospitality and tourism management*, 31, s. 83–89. doi: 10.1016/j.jhtm.2016.10.001.

Mathew, P., & Nimmi, M. (2021). Sustainable tourism development: Discerning the impact of responsible tourism on community well-being. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 5(5), 987-1001.

McCabe, S. (2017). Social tourism and its contribution to sustainable tourism. *Cuadernos Económicos de ICE*, 93(93), s.29-44. DOI: 10.32796/cice.2017.93.6146

McChesney, I. (1991). *The Brundtland Report and Sustainable Development in New Zealand*. New Zealand: Lincoln University.

Mckenzie, S. (2004). *Social sustainability: towards some definitions*. South Australia: Hawke Research Institute

Mohamadi, S., Abbasi, A., Kordshouli H., & Askarifar. K., (2021) "Conceptualizing sustainable-responsible tourism indicators: an interpretive structural modeling approach," *Environment Development and Sustainability*, 24(1), s. 399–425. doi: 10.1007/s10668-021-01442-9.

Nordiska museet. (2021). *Årsredovisning 2021*. (SOU 2021:1). Stockholm: Nordiska museet

Nordiska museet. (u.åa). *Detta är stiftelsen Nordiska museet*. <https://www.nordiskamuseet.se/om-museet/detta-ar-stiftelsen-nordiska-museet> [Hämtad 2022-10-24]

Nordiska museet. (u.åb). *Om museet*. <https://www.nordiskamuseet.se/om-museet> [Hämtad 2022-10-24]

Prihanti Nugraheniab, A., Kuntoro Priyambodoac, T., Sutiknoa, B., & Adji Kusworoa, H. (2019). Defining Social Sustainability And Socially Conscious Tourist In Sustainable Tourism Development. *Journal of Business on Hospitality and Tourism*, 5(2), s.264-276. DOI: 10.22334/jbhost.v5i2

Reform Travel (2021). *Det är dags att prata om hållbar turism 2.0*. <https://reformtravel.se/det-ar-dags-att-prata-om-hallbar-turism-2-0/> [2021-11-04]

Royal Djurgården (2021a). *Djurgården en världsutställning för hållbarhet*. <https://sustainable.royaldjurgarden.se/djurgarden-en-varldsutstallning-for-hallbarhet/> [2022-01-07]

Royal Djurgården (2021b). *Fossilfritt*. <https://sustainable.royaldjurgarden.se/fossilfritt/> [2022-01-07]

- Royal Djurgården (2021c). *KDI*. <https://royaldjurgarden.se/kdi/> [2021-10-07]
- Royal Djurgården (2021d). *Verktyg*. <https://sustainable.royaldjurgarden.se/verktyg/> [2021-10-07]
- Royal Djurgården (2021e). *Öppet, tillgängligt & välkommande*. <https://sustainable.royaldjurgarden.se/oppet-tillgangligt/> [2022-01-07]
- Schysst resande (2022). *Debattartikel om Landgrabbing i Omvärlden*. <https://schystresande.se/artiklar/debattartikel-om-landgrabbing-i-omvarlden/> [2021-11-05]
- Schysst resande (2022). *Framtidens turism* (SOU 2022:1). Stockholm: Schysst resande.
- Schysst resande (2022). *Hållbar turism - är en förändring möjlig efter pandemin?*. <https://schystresande.se/artiklar/hallbar-turism-ar-en-forandring-mojlig-efter-pande/> [2021-11-05]
- Seraphin, H., Yallop, A., Seyfi, S., & Hall, M. (2020). Responsible tourism: the ‘why’ and ‘how’ of empowering children. *Tourism Recreation Research*, 47(1), s. 62–77. doi: 10.1080/02508281.2020.1819109
- Skansen. (2021). *Årsredovisning 2021*. (SOU 2021:1). Stockholm: Skansen.
- Skansen. (u.åa). *Skansens historia*. <https://www.skansen.se/sv/skansens-historia> [Hämtad 2022-10-18]
- Skansen. (u.åb). *Vision - uppdrag*. <https://www.skansen.se/sv/vision-uppdrag> [Hämtad 2022-10-18]
- Stockholms stad (2021). *Social hållbarhet*. <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/utredningar-statistik-och-fakta/utredningar-och-rapporter/hallbarhet/social-hallbarhet/>
- Streimikiene, D., Svagzdiene, B., Jasinskas E., & Simanavicius A. (2020). Sustainable tourism development and competitiveness: The systematic literature review. *Sustainable Development*, 2020(29), s.259-271. DOI: 10.1002/sd.2133
- Tekniska museet. (2022a). *Hållbar utveckling*. <https://www.tekniskamuseet.se/hallbarhet/hallbar-utveckling/> [Hämtad 2022-10-25]
- Tekniska museet. (2022b). *Om tekniska museet*. <https://www.tekniskamuseet.se/om-tekniska-museet/> [Hämtad 2022-10-25]
- Tillväxtverket (2021). *Gästnätter 2019*. <https://tillvaxtverket.se/statistik/vara-undersokningar/resultat-fran-turismundersokningar/2020-02-06-gastnatter-2019.html> [2022-03-09]
- Turismnytt (2021). *Enormt behov av en hållbar utveckling*. <https://www.turismnytt.se/debatt-enormt-behov-av-en-hallbar-besoksnaring/> [2021-11-05]
- Unesco (2021). *Handbok för hållbar turismutveckling i världsarv och kulturmiljöer* (SOU 2021:1). Stockholm: Riksantikvarieämbetet och Tillväxtverket.
- United Nations (u.å). *It is imperative that we rebuild the tourism sector*. <https://www.un.org/en/coronavirus/it-imperative-we-rebuild-tourism-sector> [2021-11-05]

UNWTO (u.å). *Tourism in 2030 agenda*. <https://www.unwto.org/tourism-in-2030-agenda> [2022-04-10]

Vasamuseet. (2022a). *Miljöarbete*. <https://www.vasamuseet.se/om-vasamuseet/miljoarbete> [Hämtad 2022-10-20]

Vasamuseet. (2022b). *Museets historia*. <https://www.vasamuseet.se/utforska/vasas-historia/museets-historia> [Hämtad 2022-10-20]

Vasamuseet. (2022c). *Vasamuseet - En del av statens maritima och transporthistoriska museer*. <https://www.vasamuseet.se/om-vasamuseet/vasamuseet---en-del-av-statens-maritima-och-transporthistoriska-museer> [Hämtad 2022-10-20]

Visit Stockholm (u.åa). *Bolagsfakta*. <https://www.stockholmbusinessregion.com/sv/bolagsfakta/> [2022-04-13]

Visit Stockholm (u.åb). *Välkommen till Stockholm!* <https://www.stockholmbusinessregion.com/sv/> [2022-04-13]

Vismer, L. (2021). Hållbar Turism är inte en utopi. *ETC Nyhetsmagasin*, 21 juni. <https://www.etc.se/debatt/haallbar-turism-aer-inte-en-utopi> [2021-11-05]

Welford, R., Ytterhus, B., & Eligh, J. (1999). Tourism and sustainable development: An analysis of policy and guidelines for managing provision and consumption. *Sustainable Development* (Bradford, West Yorkshire, England), 7(4), 165-177.

World Commission on Environment and Development. 1987. *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press.

World Tourism Organization (2019). *International Tourism Highlights. 2019 Edition* (SOU 2019). Spain: World Tourism Organization

Bilaga

8.1 Mejlfrågor:

1. Hur definierar ni social hållbar utveckling?
2. På vilket sätt arbetar ni med **social** hållbar utveckling?
3. På vilket sätt kommunicerar ni ert arbete till besökarna?
4. Tror ni det påverkar turistens val av destination att du arbetar med social hållbar utveckling? Varför? Varför inte?

8.2 Intervjufrågor:

1. Är det okej för dig att vi spelar in intervjun?
2. Skulle du kunna kort introducera dig själv och berätta vilken position du har på Visit Stockholm?
3. Hur definierar ni på Visit Stockholm en hållbar turismutveckling?
 - a. Hur definierar ni social hållbar turismutveckling, ekonomisk hållbar turismutveckling och miljömässig hållbar turismutveckling?
4. På er hemsidan står det att Stockholm har ett unikt DNA som sätter sin egen prägel på hur staden är formad. När Visit Stockholm undersökte Stockholms DNA gjordes det ett insiktsarbete som byggde på intervjuer med Stockholmare, internationella och svenska besökare, talanger, boende och investerare. Kan du beskriva lite mer djupgående hur ert arbete kring Stockholms DNA gick till? Hur gick ni tillväga? Hur lång tid tog processen?
 - a. Vilka intervjuade ni (Vilka åldersgrupp och om det var någon specifik stadsdel) och hur såg intervjufrågorna ut?
 - b. Hur har Visit stockholm utvecklats under processens gång?
 - c. Förändrades synen på Stockholm inom Visit stockholm efter arbetet?
5. Efter insiktsarbetet kom Visit Stockholm fram till de tre ledorden: Visionary, Trustworthy och Free. Hur kom organisationen fram till att det är just dem här orden som är Stockholms DNA? Fanns det ledord som valdes bort under processen, och i så fall varför?
 - a. På vilket sätt hade ni hållbar turismutveckling i åtanke under processens gång?
 - b. Vad skulle du säga är kopplingen mellan ledorden och hållbar utveckling?
6. Ledorden ligger till grunden för er kommunikation och ni vill tilltala en progressiv publik till Stockholm ur både ett nationellt och internationellt perspektiv. Ni arbetar med initiativ riktade mot specifika marknader och människor världen över och med ett fokus mot olika målgrupper nationellt och internationellt. Vilka är marknaderna och människorna och kan ni ge något exempel på hur använder ni ledorden i er kommunikation?
 - a. På vilket sätt skiljer er kommunikation och typ av kanal åt mellan nationella och internationella turister?
7. Skiljer ni på internationella turister?

- a. Upplever du att den svenska eller utländska turismen prioriteras över den andra?
8. Vilka känslor vill ni att internationella turister ska associera med Stockholm?
 - a. Hur försöker ni uppnå detta?
9. Hur går det till när man ska marknadsföra stockholm? Vilken roll har ledorden/hållbar utveckling i kampanjerna? Varför väljer man vissa kampanjer framför andra? Vad är det som gör att vissa kampanjer prioriteras eller bortprioriteras?
10. Kom pandemin att medföra några ytterligare utmaningar i arbetet att marknadsföra stockholm till inhemsk kontra utländska turister? Vad tar ni med till framtida utmaningar?
11. (I dina ögon) Hur ser framtiden ut för Visit Stockholm? Kommer ni välja att fokusera på specifika ledord mer? Kommer hållbar utveckling (fortsätta) spela en större roll i marknadsföringen?